

בבית המשפט העליון

בש"פ 5690/19

לפני: כבוד השופט י' עמית

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטותיו של בית המשפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים בתיק מ"ת 38141-11-18 שניתנו ביום 2.8.2019 וביום 14.8.2019 על ידי כבוד השופטים א' אברבנאל וחי' מ' לומפ

תאריך הישיבה: ט"ז באלול התשע"ט (16.9.2019)

בשם העורר: עו"ד דוד הלוי
בשם המשיבה: עו"ד נורית הרצמן

החלטה

1. העורר הוא קטין שנאשם בביצוע עבירות מין חמורות בשני קטינים. לאחר שנעצר לצורכי חקירה, ביום 28.10.2018 שוחרר למעצר בית מלא בבית אימו (מ"י 62062-10-18). כתב האישום הוגש ביום 18.11.2018, וביום 27.11.2018 החליט בית המשפט המחוזי בירושלים (השופט ש' ליבוביץ') להטיל על העורר תנאים מגבילים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. בהחלטה זו נקבע כי העורר ישהה במעצר בית מלא בבית סבו וסבתו (ובסופי שבוע בבית דודתו), בפיקוח ובתנאים מגבילים כגון איסור שימוש באינטרנט. הותר לעורר לשוב ללימודיו בבית הספר ובלבד שלא יצור קשר עם נערים צעירים בכיתות ט'-י' (מ"ת 38141-11-18). בהמשך הוגשו בקשות לעיון חוזר ותנאי המעצר השתנו קמעא, אך העורר נותר במעצר בית מלא, תחת פיקוח, למעט לצורך יציאה ללימודים.

2. בחודש יולי 2019, הגיש שירות המבחן בקשה לעיון חוזר בתנאים המגבילים, על רקע המלצה להקלה. בהחלטתו של בית המשפט המחוזי (השופט א' אברבנאל) מיום 2.8.2019, התקבלה הבקשה באופן חלקי. נקבע כי העורר יוכל לשהות בביתו ללא פיקוח בשעות היום (08:00-18:00), אך עליו לעמוד בקשר טלפוני עם אימו מדי שעות. בית

המשפט דחה את המלצת שירות המבחן, לאפשר לעורר לצאת בתקופת החופש הגדול מהבית ללא פיקוח בשעות הבוקר (9:00-12:00).

במסגרת הדיון בבקשה האחרונה, הועלתה מטעמו של העורר הטענה כי התנאים המגבילים פקעו, משום שחלפו תשעה חודשים שבהם העורר נתון במעצר בית. טענה זו מבוססת על הוראת סעיף 10 יד(א) לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: חוק הנוער), אשר קובעת מגבלת זמן למעצר בית של קטין, בכפוף לאפשרות של הארכת התקופה בהחלטה שיפוטית.

בית המשפט המחוזי דחה את טענתו של העורר, וקבע כי התקופה של תשעה חודשים טרם חלפה, משום שיש למנות אותה מיום הגשת כתב האישום. בפסקה 10 להחלטה הוסבר כי "בהעדר הוראת חוק שעל פיה יש לצרף תקופות של מעצר בית שניתנו בהליכים שונים, אין לצרף את תקופת מעצר הבית שחלה בתקופה שקדמה להגשת כתב האישום לזו שלאחריה". בית המשפט הוסיף כי גם אם היה מגיע למסקנה שונה בשאלה המשפטית, התוצאה במקרה הנוכחי לא היתה משתנה, ותקופת התנאים המגבילים היתה מוארכת.

3. מכאן הערר שבפניי, אשר מצריך הכרעה בעניינו הפרטני של העורר וכן בשאלה העקרונית בדבר תחילת מניין הימים לעניין מנגנון הבקרה שנקבע בסעיף 10 יד(א) לחוק הנוער.

אציין כי ביני לביני הגישה המדינה בקשה להאריך את התנאים המגבילים בתשעים ימים נוספים, בהתאם להוראת סעיף 10 יד(א) לחוק הנוער. בהחלטה מיום 14.8.2019, בית המשפט המחוזי (השופטת ח' לוֹמֶה) האריך את תוקפם של התנאים עד ליום 7.11.2019, והבהיר כי נשמרת הזכות לערור על ההחלטה הקודמת.

4. נפתח בשאלה העקרונית, אשר טרם נפסקה בה הלכה, ואף בספרות המשפטית לא מצאתי אליה התייחסות. השאלה היא שאלה פרשנית של הוראת סעיף 10 יד(א) לחוק הנוער: המחוקק קבע מגבלת זמן של תשעה חודשים למעצר בית של קטין, והשאלה היא מאימתי מתחילים למנות את התקופה? לטענת העורר יש למנות את החודשים החל מהיום שבו הושם הקטין במעצר בית, ואילו לשיטת המדינה, תשעת החודשים נמנים רק מיום הגשת כתב האישום.

5. התשובה לשאלה תימצא בראש ובראשונה בלשון החוק:

10יד. איסור יציאה של קטין ממקום מגורים
(א) קטין שבית משפט הורה על שחרורו בערובה בתנאי כאמור בסעיף 48(א)(9) לחוק המעצרים*, לא יהיה נתון בתנאי כאמור לתקופה העולה על תשעה חודשים; ואולם רשאי בית המשפט להורות על הארכת התנאי לתקופה שלא תעלה על 90 ימים, ולחזור ולצוות כך מעת לעת.
(ב) הורה בית משפט על שחרור קטין בערובה בתנאי כאמור בסעיף 48(א)(9) לחוק המעצרים לפרק זמן מצטבר העולה על 16 שעות ביום, או הורה בית המשפט על מעצרו של קטין בפיקוח אלקטרוני, לפי הוראות סימן ג' 1 בפרק ב' לחוק המעצרים, יורה על קיום דיון בעניינו של הקטין אחת לשלושה חודשים במהלך תקופת תוקפו של התנאי או של המעצרים האמורים, לפי העניין.

[*סעיף 48(א)(9) לחוק המעצרים מאפשר לבית המשפט לשחרר בערובה בתנאי של "איסור יציאה ממקום מגורים במשך כל היממה או בחלק ממנה".]

הסעיף קובע מנגנון ביקורת כפול. סעיף-קטן (א) קובע תקופה מירבית של תשעה חודשים למעצר בית של קטין, אך תקופה זו ניתנת להארכה בהחלטה שיפוטית. סעיף-קטן (ב) קובע מנגנון של "עיון חוזר אוטומטי" כל שלושה חודשים, ביחס לקטין שנתון במעצר בית יותר מ-16 שעות ביממה. שני מנגנוני הביקורת חלים במקביל, זה לצד זה. לשלמות התמונה נזכיר מנגנוני ביקורת נוספים: קטין הנתון במעצר בפיקוח אלקטרוני במשך 18 חודשים וקטין הנתון במעצר מאחורי סורג ובריח במשך שישה חודשים מאז הגשת כתב אישום ישוחררו ממעצר, אלא אם בית המשפט העליון הורה על הארכת מעצרו (סעיף 61(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) וסעיף 10יב(1) לחוק הנוער; לעניין תקופת המעצר בפיקוח אלקטרוני ראו הערתו של השופט נ' הנדל בפתח דבריו בבש"פ 10236/16 מדינת ישראל נ' פלוני (24.1.2017)).

6. קריאה פשוטה של לשון החוק תומכת בפרשנות שהציע העורר. סעיף 48(א)(9) לחוק המעצרים מעגן בחקיקה את האפשרות של מעצר בית, וסעיף 10יד(א) לחוק הנוער מורה כי קטין ששוחרר למעצר בית "לא יהיה נתון בתנאי כאמור" לאחר שחלפו תשעה חודשים, אלא אם הורה בית המשפט על הארכת התקופה. מתוך לשון החוק נראה כי המחוקק הגביל את משך התקופה שבה קטין נתון במעצר בית, בלי קשר לשאלה מתי הוגש נגדו כתב אישום. בא-כוחו של העורר הוסיף וטען כי סעיף 48(א)(9) לחוק המעצרים מתייחס גם לתקופה שלפני הגשת כתב אישום, וניתן ללמוד מכך שגם סעיף 10יד(א) לחוק הנוער מתייחס לתקופת המעצר בכללותה. טענה זו מקובלת עלי והיא משתלבת היטב במשמעות הלשונית של הוראת החוק.

בא-כוח העורר הוסיף וטען כי גם מיקומו של סעיף 10ד(א) בחוק הנוער עשוי לסייע במלאכת הפרשנות. הוראת הסעיף נכללת בפרק ג' לחוק, שכותרתו "חקירת חשודים, מעצר, שחרור והליכים שלפני המשפט". העורר ביקש להסיק מכך שהוראת הסעיף מתייחסת גם לתקופה שלפני הגשת כתב אישום. המדינה טענה מנגד, כי פרק ג' עוסק בנושאים נפרדים שאחד מהם הוא "מעצר", לרבות מעצר עד תום ההליכים, ו"הליכים שלפני המשפט" הם נושא נפרד. יש ממש בטענת המדינה, ובנוסף, סעיף 10ד ממוקם לאחר הוראות חוק שמתייחסות להארכת מעצר של קטינים מעבר לשישה חודשים מיום הגשת כתב האישום. אין ספק כי פרק הזמן שנקבע בהוראת הסעיף מתייחס גם לתקופה שלאחר כתב אישום, ואינני סבור כי מיקומו הגיאומטרי של הסעיף בחוק הנוער מסייע למי מן הצדדים.

7. המדינה ביקשה למצוא תימוכין לעמדתה בהיסטוריה החקיקתית של הסעיף. סעיף 10ד נחקק במסגרת תיקון מס' 14 לחוק הנוער. הצעת החוק שעברה בקריאה ראשונה כללה רק את מנגנון הביקורת הקבוע כיום בסעיף-קטן (ב), וסעיף-קטן (א) נוסף לחוק במהלך הדיונים בוועדת חוקה חוק ומשפט. סעיף-קטן (ב) מסדיר, כאמור, ביקורת שיפוטית מדי שלושה חודשים. בדברי ההסבר נאמר כי "כאשר בית משפט לנוער מחליט שקטין ישהה במעצר בית, עליו לקיים, אחת לשלושה חודשים, דיון בענין המשך התאמת תנאי מעצר הבית למטרות שלשמן ניתן, וזאת לשם מעקב וביקורת על שלומו של הקטין" (ה"ח 244). הסעיף הרלוונטי לענייננו הוא כזכור סעיף-קטן (א), שאין לגביו דברי הסבר, אך אם נחיל את דברי ההסבר על הסעיף בכללותו, עדיין איננו רואים הבחנה בין התקופה שלפני הגשת כתב אישום לתקופה שלאחריה.

סעיף-קטן (א) הותקן במהלך דיוניה של ועדת החוקה. המדינה טענה כי "במהלך הדיונים בוועדת החוקה [...] היה למשתתפים ברור שהוראות אלו עניינן תנאי מעצר בית הנקבעים לצורך תקופת הליכי המשפט, לאחר הגשת כתב אישום, ואין להן כל קשר לתנאים במעצר או שחרור בערובה בשלב החקירה וההליכים שלפני הגשת כתב האישום". דא עקא, לאחר שעיינתי בפרוטוקולים של דיוני הוועדה, לא מצאתי בהם חיזוק לעמדת המדינה. אכן, נציגת הסנגוריה הציבורית הבהירה ליו"ר הוועדה כי מנגנון הביקורת נחוץ "בהליך של בירור המשפט" (עמ' 50 לפרוטוקול מיום 30.3.2008). ההבנה הפשוטה היא שבמקרים השכיחים, הביקורת אכן נצרכת נוכח החשש מפני התמשכות ההליך העיקרי, שכן קשה להלום שיחלפו תשעה חודשים לפני שיוגש כתב אישום נגד קטין (ראו גם סעיף 58 לחוק המעצרים). יוער כי באותו דיון, ועדת החוקה דחתה את עמדת הסנגוריה הציבורית והצעת החוק לא השתנתה.

בדיון מיום 16.6.2008, מנכ"ל המועצה לשלום הילד העלה את החשש כי קטינים שנתונים במעצר בית ממושך לא יעמדו בפיתוי ויפרו את תנאי המעצר. בעקבות זאת הורה יו"ר ועדת החוקה לבחון את האפשרות להוסיף מנגנון ביקורת בחקיקה (עמ' 47-46 לפרוטוקול הדיון). התפתחות זו רלוונטית לענייננו, משום שמבחינת אורך-רוחו של הקטין הנתון במעצר בית, אין חשיבות לשאלה אם התנאים המגבילים נקבעו לפני הגשת כתב האישום או לאחר מכן. בדיון הבא של ועדת החוקה, מיום 29.6.2008, הוצג לראשונה נוסח לא סופי של סעיף-קטן (א), והוסבר כי ההצעה היא לקבוע "תקופת מקסימום להחזקה במעצר בית" (עמ' 76 לפרוטוקול; מלכתחילה הוצע לקבוע תקופת מקסימום של 6 חודשים, ולבסוף נקבעה תקופה של 9 חודשים).

8. לשם שלמות התמונה, אציין כי תיקון מס' 14 לחוק הנוער בא בעקבות המלצותיה של ועדת משנה בנושא הקטין בהליך הפלילי, במסגרת הוועדה לבחינת עקרונות יסוד בתחום הילד והמשפט ויישומם בחקיקה (ועדת רוטלוי). המלצת הוועדה שימשה בסיס להצעת החוק שהובאה לקריאה ראשונה וכללה, כאמור, את סעיף-קטן (ב) בלבד. בדוח ועדת המשנה הוסבר כי התמשכות ההליך הפלילי מקבלת משמעות שלילית יותר כאשר מדובר בקטין. בין היתר, קטין המצוי במעצר בית ממושך מתנתק ממסגרת לימודית או תעסוקתית, נוטה להפר את תנאי המעצר, אינו משתלב במסגרת טיפולית ועלול לבצע עבירות נוספות (עמ' 167-168). מן הדיונים בוועדת החוקה ניתן להיווכח כי שיקולים אלה עמדו גם לנגד עיניהם של חברי הכנסת, וניתן ללמוד מכך על תכלית החקיקה, כאמור לעיל.

יחד עם זאת, ביחס לשאלה הקונקרטית של תחילת מניין התקופה של תשעה חודשים, אינני רואה אפשרות להיעזר בהמלצות ועדת רוטלוי. הוועדה הציעה להוסיף לחוק הנוער סעיף שמצריך עיון מחדש, מדי שלושה חודשים, במעצר בית מלא של קטין "לאחר הגשת כתב אישום נגדו". מכאן ראייה לכאורה לטובת המדינה. ואולם, בנסיבות העניין אינני סבור כי יש בכך כדי לסייע להכרעה. ראשית, מדובר בהיסטוריה טרום-חקיקתית (אהרן ברק פרשנות במשפט: פרשנות החקיקה 359, 367-368 (תשנ"ג)), של סעיף חוק מקביל לסעיף בו עסקינן. על כל פנים, החשוב הוא כי ההמלצה עברה שינוי עד שהונחה על שולחן הכנסת. גם בהצעת החוק וגם בנוסח החוק שהתקבל, אין זכר למועד הגשת כתב האישום כמועד רלוונטי למניין תשעת החודשים, ולכן לא ניתן לפרש את החוק הנוכחי על פי נוסח ההמלצה שנכלל בדוח ועדת רוטלוי (ראו והשוו: ע"א 5827/90 נהריה, כפר שיתופי להתיישבות חקלאית בע"מ נ' יורשי קלופשטוק, פ"ד (נ) 282, 294 (1996); ע"א 181/14 פגי נ' פקיד שומה חיפה, בפסקה 38 (13.3.2016); ע"א Societe des Produits Nestle 3425/17 נ' אסטרטו קלאב בע"מ, בפסקה 30 (7.8.2019);

ע"א 3322/16 איי די איי חברה לביטוח בע"מ נ' לשכת סוכני ביטוח בישראל, בפסקה 72 ((30.4.2017).

9. כלי פרשני נוסף, שהמדינה ביקשה להיעזר בו, הוא השאיפה להרמוניה חקיקתית. המדינה הפנתה להחלטה בבש"פ 10236/16, שם נקבעה דרך חישוב תקופת המעצר המירבית במקרים שבהם קטין היה נתון בחלק מהתקופה מאחורי סורג ובריח וחלק מהזמן בפיקוח אלקטרוני. בפתח אותה החלטה הובהר כי "התקופות נמנות ממועד הגשת כתב האישום", והמדינה סבורה כי זהו הדין גם לעניין סעיף 10 יד(א) לחוק הנוער. אין בידי לקבל את טענת המדינה. המסגרת הדיונית להחלטה בבש"פ 10236/16 היא סעיף 62 לחוק המעצרים וסעיפים 10 יב ו-10 יג לחוק הנוער. סעיפים אלה באים על גבי סעיף 61(א) לחוק המעצרים:

נאשם, שלאחר הגשת כתב אישום נגדו, היה נתון במעצר בשל אותו כתב אישום תקופה המצטרפת כדי תשעה חודשים, ואם היה נתון המעצר בפיקוח אלקטרוני – תקופה המצטרפת כדי 18 חודשים, ומשפטו בערכאה הראשונה לא נגמר בהכרעת דין, ישוחרר מן המעצר, בערובה או ללא ערובה.

אין קושי להיווכח כי סעיף 61, על פי לשונו, מונה את תקופת המעצר החל מיום הגשת כתב האישום. בהתאם, גם ההחלטה עוסקת בתקופת מעצר שמתחילה באותו מועד, ואין בכך רבותא (ראו גם בג"ץ 14/98 מנבר נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(1) 97, 108 (1998)). בהחלטתו בבש"פ 10236/16, השופט נ' הנדל אף התייחס במפורש להוראת סעיף 10 יד(ב) לחוק הנוער והדגיש את ההבחנה בינה לבין הוראת סעיף 62 לחוק המעצרים:

"מעצרו של נאשם קטין בפיקוח אלקטרוני נתון לביקורת שיפוטית נוספת, של הערכאה המבררת. זו מתבצעת כל שלושה חודשים (סעיף 10 יד(ב) לחוק הנוער). כפי שכתבתי בעניין טחימור, אין סתירה בין הסדר זה והסדר של הארכת המעצר בבית המשפט העליון: 'יש שוני בין הבאת הנאשם בפני ערכאת המעצרים הרגילה, כמעין הליך אוטומטי של עיון חוזר, ובין הבאתו של נאשם כזה לפני בית המשפט העליון בביקורת על המשך המעצר, בשל אי-התקדמות המשפט בקצב מסוים בעוד הנאשם מצוי במעצר' (שם, פסקה 5.ד. לחוות דעתי). תפקיד כל אחת מן הביקורות שונה, והן משתלבות זו בזו, בדומה להליכי המעצר עד תום ההליכים בעניינם של בגירים, לרבות בקשה לעיון חוזר, המתנהלים לצד הליכי הארכת המעצר בבית המשפט העליון. כך או אחרת, אין בכוחו של ההסדר הקבוע בסעיף 10 יד(ב) לחוק הנוער להשפיע על פרשנות דיני המעצרים ה'מעורבים' (שם, בפסקה 5).

יתר על כן, השוואה לשונית בין סעיף 61 לחוק המעצרים לבין סעיף 10 יד(א) לחוק הנוער, דווקא מקשה על עמדת המדינה. בסעיף 61 אנו רואים כי כאשר המחוקק בחר לקבוע מנגנון ביקורת לתקופה שנמנית ממועד הגשת כתב האישום, הוא עשה זאת במפורש ולא הניח זאת כמובן מאליו.

10. המדינה הוסיפה וטענה כי עמדתו של העורר "אינה מתיישבת עם המבנה היסודי של דיני המעצרים בישראל" שבמסגרתם נעשית הבחנה בין ימי המעצר לפני הגשת כתב אישום לתקופת המעצר אחרי כתב אישום. הבחנה כזו אכן מקובלת, ויש הבדלים משמעותיים בין "מעצר ימים" לבין מעצר עד תום ההליכים. ברם, איננו עוסקים במעצר מאחורי סורג ובריח אלא במעצר בית, ולצורך פרשנותו של סעיף 10 יד לחוק הנוער אינני מוצא בהבחנה בין מעצר לפני כתב אישום או אחריו טעם אשר מצדיק התעלמות מן הימים שבהם קטין היה נתון במעצר בית לפני הגשת כתב האישום. גם לשיטת המדינה, תכליתו של סעיף 10 יד היא "קיום מעקב סדיר על שלומו ומצבו של קטין המצוי בתנאי מעצר בית במהלך משפטו [...] מתוך הבנת ההשפעות האפשריות של הימצאות במעצר בית לתקופה ממושכת על קטינים המצויים בגיל ההתבגרות". כפי שכבר ציינתי, לאור תכלית זו, סביר יותר למנות את תשעת החודשים החל מהמועד שהקטין הושם במעצר בית, ולא רק מיום הגשת כתב האישום.

11. ראינו כי קיימים מספר מנגנוני ביקורת על תקופות מעצר מתמשכות. המחוקק קבע מנגנוני ביקורת מותאמים לנסיבות (קטין/בגיר; מעצר ימים/עד תום ההליכים; מעצר מאחורי סורג ובריח/בפיקוח אלקטרוני/מעצר בית) וכל אחד מן ההסדרים החוקיים עומד בפני עצמו (ראו גם הציטוט שהובא לעיל מתוך ההחלטה בבש"פ 10236/16). בהקשר זה אתייחס גם לדבריה של השופטת (כתוארה אז) א' חיות בבש"פ 7957/14 פלוני נ' מדינת ישראל (7.12.2014):

"ככל שתכליתה של הוראת סעיף 10 יד(א) לחוק הנוער הינה לוודא קיומה של ביקורת שיפוטית תקופה על התנאים המגבילים המוטלים על קטין בחלוף תשעה חודשים, ניתן לומר כי במקרה דנן תכלית זו הושגה במלואה גם לאורך כל תשעת החודשים שבהם נקבעו לו תנאים מגבילים שהלכו ופחתו, וזאת בדיונים תכופים שהתקיימו בעניינו בתוך תקופה זו".

המדינה ביקשה ללמוד מכך שאין צורך במנגנון ביקורת שיפוטי מיום התחולה של התנאים המגבילים, שכן ממילא ייבחן עניינו של הקטין בהחלטת המעצר עד לתום

ההליכים. גם טענה זו דינה להידחות ונראה שהדברים הוצאו מהקשרם. דבריה של השופטת חיות נאמרו במסגרת הדיון בשאלה "מה דינו של קטין ששוחרר בתנאים ונפל פגם בהארכת תנאי שחרורו לפי הקבוע בסעיף 10 יד לחוק?". ואכן, בדיעבד לאחר שנפל פגם, יש חשיבות לכך שעניינו של הקטין זכה לפיקוח באמצעות מנגנוני ביקורת אחרים, אך אין בכך נימוק לקביעת הלכה שדוחה מלכתחילה את מועד הפיקוח (ראו גם בש"פ 4234/14 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 5 (19.6.2014), שם הובהר כי יש חשיבות לדיון עצמאי בשאלת חלוף הזמן, אם כי שם נסב הדיון על הוראת סעיף 10 יד(ב) לחוק הנוער).

12. הצדדים לא הביאו אסמכתאות ישירות בשאלה מושא דיונו, ואף אני לא מצאתי מקורות לכך. עם זאת, ישנן שתי התבטאויות שעשויות לתמוך בעמדתו של העורר, ולמצער, אין בהן זכר לעמדת המדינה. בבש"פ 4234/14 נאמר: "תקופת מעצר הבית לא תעלה על תשעה חודשים, אלא אם כן האריך אותה בית המשפט בתקופה שלא תעלה על 90 ימים בכל פעם". בבש"פ 2248/14 פלוני נ' מדינת ישראל (8.4.2014) ניתן למצוא התבטאות דומה ואף מפורשת יותר: "משעה שהוחלט על חלופה זו, היא מוגבלת לתשעה חודשים אם כי בית המשפט רשאי להאריכה מעת לעת בתשעים ימים נוספים, בכל פעם".

13. כיוון שהגענו עד כה, נזכיר כי בארגז הכלים הפרשני מונח גם סעיף 34 כא לחוק העונשין, התשל"ז-1977: "ניתן דין לפירושים סבירים אחדים לפי תכליתו, יוכרע הענין לפי הפירוש המקל ביותר עם מי שאמור לשאת באחריות פלילית לפי אותו דין". ביחס לסעיף זה נפסק לאחרונה כי "הסעיף עוסק, לפי לשונו, בדין פלילי הקובע אחריות פלילית, אך הפסיקה החילה אותו בהיקש גם על ענייני מעצרים ואפילו בהקשר קרוב לשלנו – חישוב ימי מעצר" (בש"פ 977/19 מדינת ישראל נ' אבו כף, בפסקה 9 לפסק דינו של השופט נ' הנדל (4.9.2019); ראו גם בש"פ 4206/16 מדינת ישראל נ' טחימר, בפסקאות 40-41 (3.11.2016)).

14. לסיכום הדיון העקרוני: לשון החוק ותכליתו מובילים למסקנה כי לצורך הוראת סעיף 10 יד(א) לחוק הנוער, יש למנות את תשעת החודשים מיום תחילת מעצר הבית, ולא מיום הגשת כתב האישום. השימוש בכלי פרשנות נוספים, לרבות היסטוריה חקיקתית והרמוניה חקיקתית, אינו גורע ממסקנה זו. אפילו אם נאמר כי הוראת הסעיף ניתנת לפירושים שונים על פי תכלית הסעיף, אזי המסקנה אליה הגענו מתחזקת מכוחו של הכלל התומך בפרשנות לטובת הנאשם בפלילים.

15. וכעת לעניינו הקונקרטי של העורר.

נוכח המסקנה אליה הגעתי, אכן נפל פגם בכך שהמדינה הגישה את הבקשה להארכת התנאים המגבילים לאחר שחלפו תשעה חודשים. בהקשר זה כבר נפסק כי "פגם בהליך בדמות איחור בקיום הדיון כאמור הוא נסיבה אחת שיש להקנות לה משקל הולם בין מכלול הנסיבות" (בש"פ 4234/14, בפסקה 6), וכי "אין באיחור בדיון בבקשה להארכת התנאים המגבילים כדי לשלול מבית המשפט את סמכותו להאריכם" (בש"פ 5439/18 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 10 (1.8.2018); והשוו לבש"פ 6100/13 פלוני נ' מדינת ישראל (17.11.2013)). בענייננו, הפגם בהתנהלות המדינה זוכה למשקל נמוך במיוחד. הטעם לכך הוא שהבקשה לעיון חוזר הוגשה בתוך תקופת תשעת החודשים, בא-כוח העורר נתן הסכמתו לבקשה, ורק במועד הדיון חזר בו מהסכמתו, בטענה שחלפו תשעה חודשים ולא הוגשה בקשה להארכת התנאים המגבילים.

יתר השיקולים המונחים על כפות המאזניים הם התמשכות ההליך מחד גיסא, ועילת המסוכנות מאידך גיסא. בתוך כך עיינתי גם בתסקיר שירות המבחן, והתרשמתי כי אכן יש היבטים מעודדים בהתנהלותו של העורר. כמו כן, ניתן להבין את הקושי שעימו מתמודד העורר נוכח התמשכותם של התנאים המגבילים, בפרט כאשר טרם ברור מהו הצפי לסיום ההליך העיקרי. בשם לב למכלול הנסיבות, סבורני כי בשלב זה ניתן ללכת צעד נוסף לקראת העורר, ולאפשר לו חלונות התאוררות מדי יום בין השעות 20:00-15:00 בפקוח אימו או בן משפחה אחר שיאושר על-ידי בית המשפט המחוזי. כמובן נאסר על העורר להיכנס ליישוב שבו בוצעו העבירות לכאורה.

16. סוף דבר: הערר מתקבל כך שייקבע כי לצורך סעיף 10(א) לחוק הנוער, התקופה של תשעה חודשים נמנית מיום תחילת מעצר הבית. בענייניו של העורר, אכן נפל פגם והבקשה הוגשה באיחור, אך בנסיבות העניין הפגם הוא מינורי. בהתחשב במכלול הנתונים, התנאים המגבילים יוותרו על כנם כאמור בהחלטתה של השופטת ח' לומפ מיום 14.8.2019, למעט פתיחת חלונות התאוררות כאמור בפסקה 15 לעיל.

ניתנה היום, ז' בתשרי התש"פ (6.10.2019).

ש ו פ ט